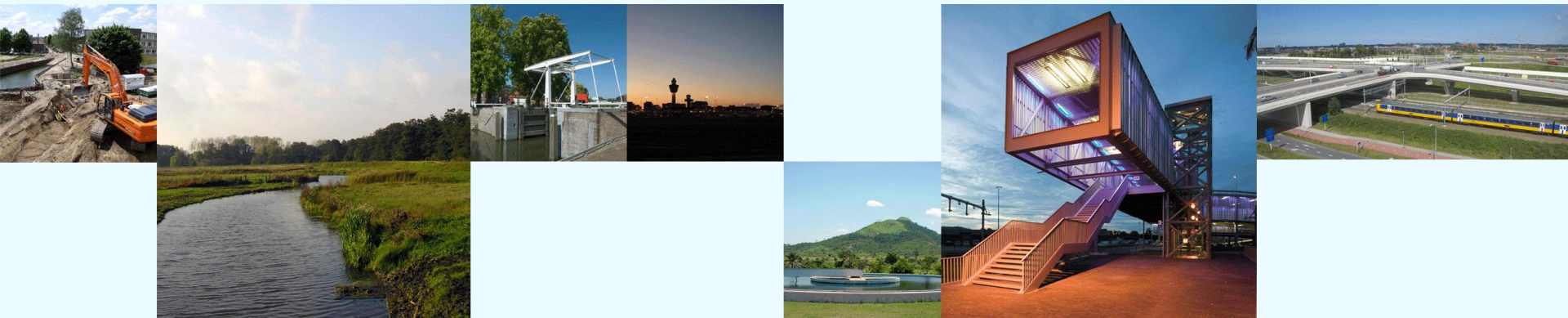

Verkenning van een werkmethode voor het afleiden van KRW-maatregelen en doelen

Wim Twisk (HHSK)

Rob Nieuwkamer (W+B)

Casper Cusell (W+B)

Marcel Klinge (W+B)

Roel Knoben (RHDHV)

Problemen en wensen van Wim (e.a.)

- 1. We dreigen de doelen niet te halen (evaluatie PBL)**
 - Hoe komt dat? Doen we niet genoeg? Zijn onze doelen onrealistisch hoog? Nemen we verkeerde maatregelen?
 - HOE KUNNEN WE HET BETER DOEN?
- 2. De KRW is een (te) abstracte werkelijkheid**
 - MEP's, GEP's, Beleidsdoelen, matlatten: burgers en bestuurders begrijpen het onvoldoende
 - Kunnen we het begrijpelijker maken, met ZICHTBAAR VERSCHILLENDE EN HERKENBARE doelen?
- 3. De maatschappelijke afweging is onduidelijk**
 - Hoe verdisconteer je andere belangen in de doelen? Wat bereik je als je meer/minder geld uitgeeft?
 - GEEF ONS KEUZES, DUIDELIJKE SCENARIO'S!

De vraag van Wim

Bedenk met ons een werkmethode/procedure die:

- **De Waterbeheerders** in staat stelt:
 - om optimale maatregelpakketten en bijbehorende doelen per waterlichaam af te leiden
 - om bouwstenen voor een goede maatschappelijke afweging aan te reiken (varianten met herkenbare doelen, te aggregeren van waterlichaam tot (deel)stroomgebied)
- **De Provincies** in staat stelt daarmee een optimale maatschappelijke afweging te kunnen faciliteren
- **Het Rijk** in staat stelt om een optimaal SGBP3 te maken, met een solide onderbouwing van doelen en maatregelen

Doel van de presentatie

- We hebben iets bedacht. Dat ga ik jullie voorleggen.
- Let wel: het is niet 'onze' methode die we jullie willen 'opleggen'. Het is een aanzet van iets dat van ons allemaal moet gaan worden!
- Wat we graag willen:
 - Gezamenlijk de komende tijd de methodiek verder uitwerken en werkenderwijs optimaliseren (al doende leren)
 - De methodiek gaan toepassen op zoveel mogelijk waterlichamen
 - Het PEHM dit proces laten begeleiden, daarbij gesteund door STOWA en I&M

Naar een werkmethode voor afleiden van KRW doelen en maatregelen

- Opdrachtgever: HHSK (Wim Twisk)
- Samenwerking W+B met RHDHV (Roel Knoben)
- Betrokkenheid van STOWA (Bas van der Wal)

Hoogheemraadschap van
Schieland en de Krimpenerwaard

Ecologische normafleiding

fase 2: verkenning van een
aangepaste methode voor het
afleiden van beleidsdoelen

Kenmerken van de methodiek

1. Methode past binnen handreiking MEP/GEP uit 2006. De handreiking wordt 'gewoon' gevolgd, het wordt hooguit praktischer en begrijpelijker (hopelijk)
2. Afleiden van KRW maatregelen en doelen is een ontwerpproces (eye opener)
3. Systeemanalyse staat centraal (is nieuw voor de MEP-GEP Handreiking!)
4. Methode levert input voor de maatschappelijke afweging, met herkenbare doelen

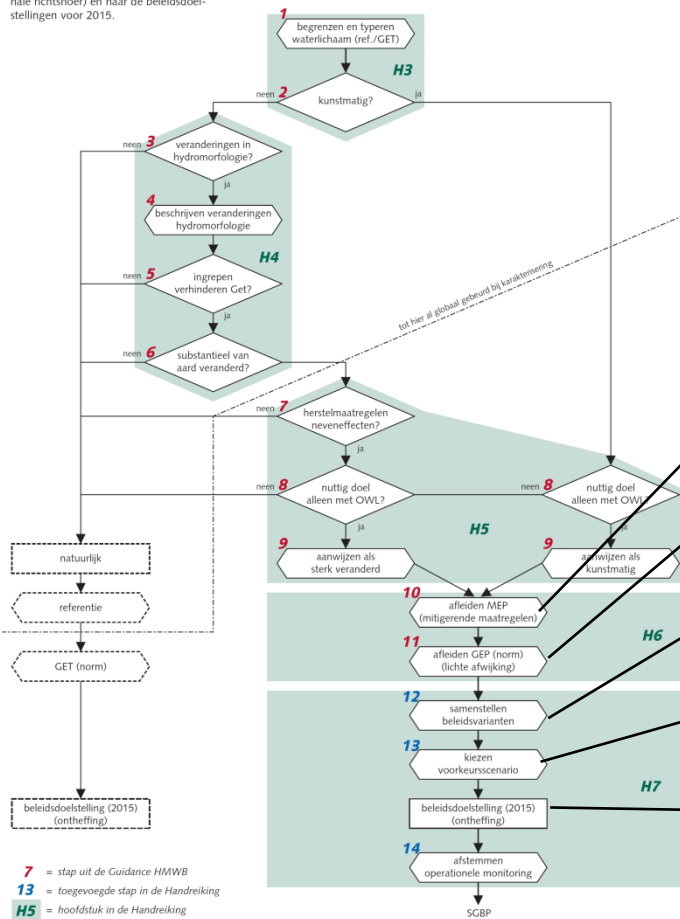
1. Past in de MEP-GEP Handreiking

- Uitgebreide handreiking, logisch en zorgvuldig geformuleerd
- Geeft veel richting aan de maatschappelijke afweging (één van de problemen van Wim)
- Echter, het is erg ingewikkeld, veel procedurele/juridisch getinte teksten
- Er staat vooral WAT je moet doen, niet HOE je het moet doen!

1. Past in de MEP-GEP Handreiking

Figuur 2
Stappenschema van het proces naar
MEP en GEP (conform het internatio-
nale richtsnoer) en naar de beleidsdoel-
stellingen voor 2015.

HOE doe je dit?

Afleiden MEP
(norm)

Werk voor
ecologen

Afleiden GEP
(norm)

Samenstellen
beleidsvarianten

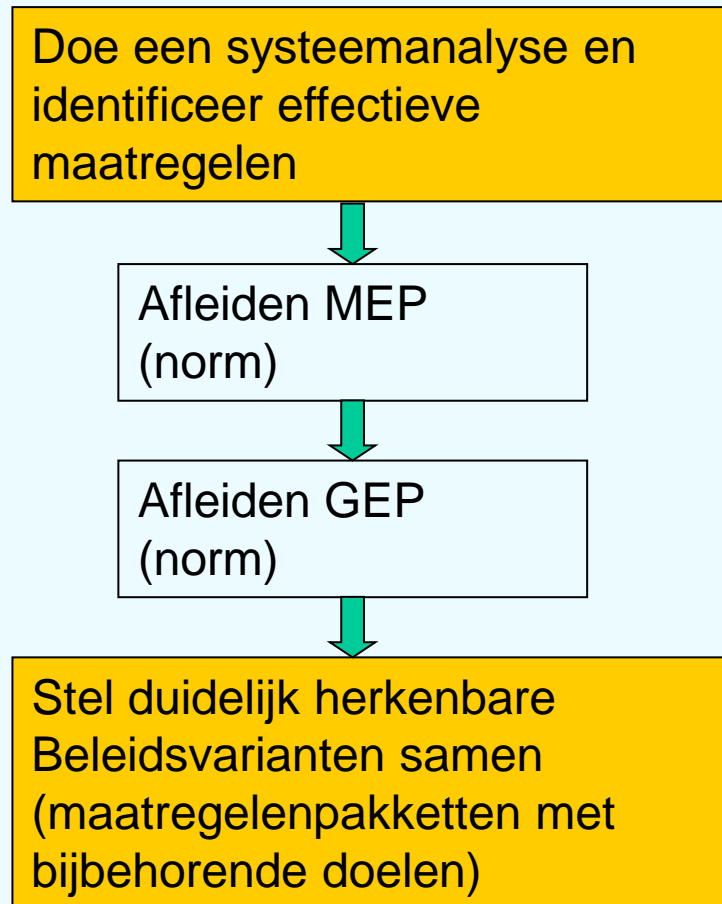
Keuze
voorkeursscenario

Werk voor
bestuurders

Vaststellen
beleidsdoelstelling

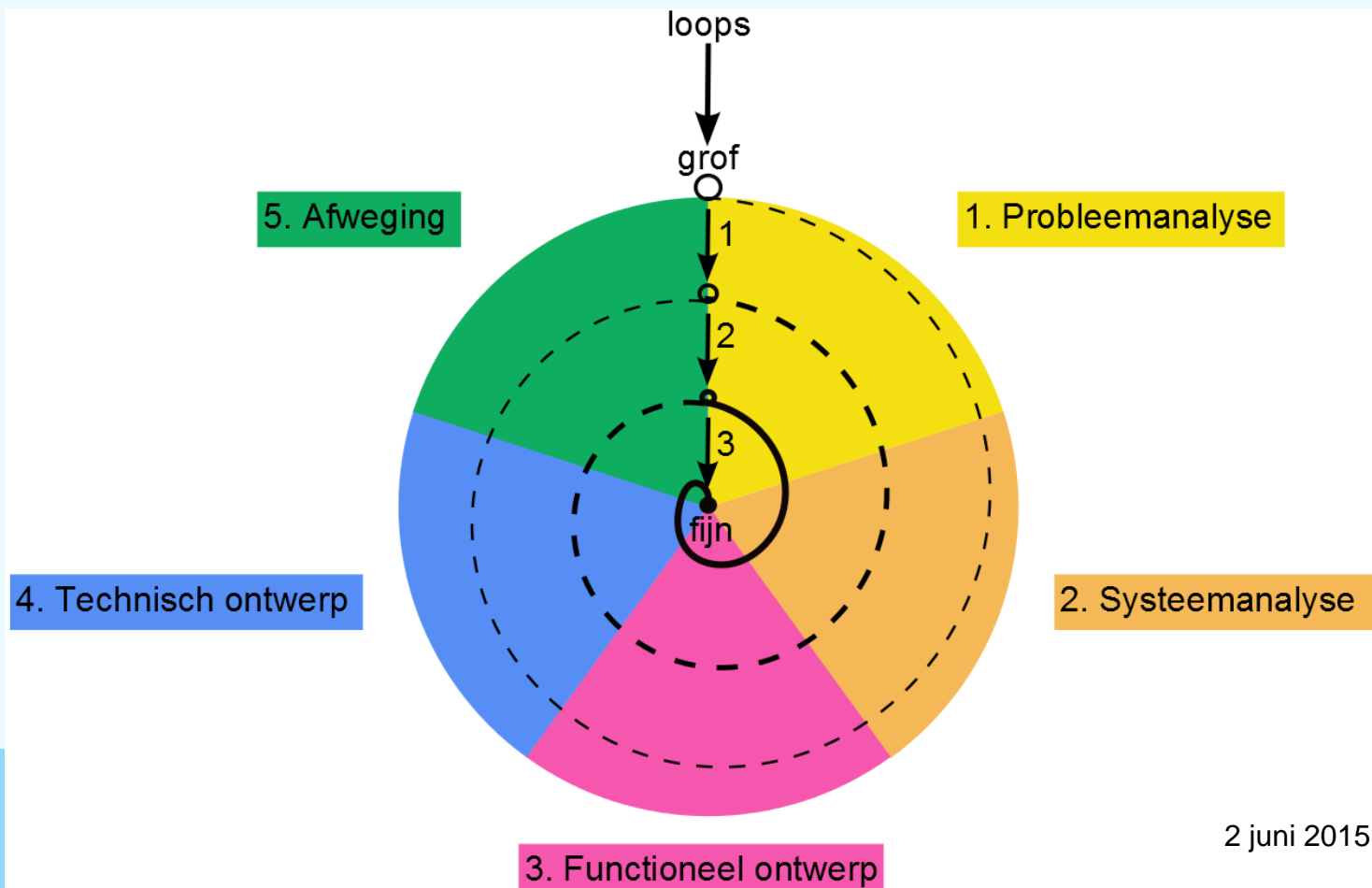
1. Past in de MEP-GEP Handreiking

Wat voegen wij toe:

2. Het afleiden van maatregelen en doelen is een ontwerpproces

- Integraal ontwerpen bij Witteveen+Bos:

2. Het afleiden van maatregelen en doelen is een ontwerpproces

- Ontwerpproces is cyclisch: je werkt van grof naar fijn in loops
- Loops kunnen de Beleidscycli zijn (SGBP1, 2, 3 etc.), maar ook binnen één Beleidscyclus kunnen meerdere loops doorlopen worden (geeft de MEP-GEP Handreiking ook aan)
- Voor ontwerpen moet voldoende geld beschikbaar zijn. Vuistregel: orde grootte 5% van de uitvoeringskosten
- Dus: bij 2 miljard aan maatregelen zou je 100 miljoen aan het ontwerpproces moeten besteden! Bij 700 waterlichamen is dat ruim EUR 140.000 per waterlichaam!

3:Systeemanalyse en –begrip staan centraal

- Zonder goede diagnose geen goede behandeling
- $N=1$! Elk waterlichaam is anders, elk waterlichaam vereist een systeemanalyse
- Er is ook voor elk waterlichaam onderbouwd of het natuurlijk, kunstmatig of sterk veranderd is ($n=1$). Voor het onderbouwen van effectieve maatregelen en doelen is voor elk waterlichaam systeemanalyse nodig!
- Europese Commissie: goede (systeem)analyse is het fundament van de KRW!
- Analyse leidt tot identificatie van kansrijke waterlichamen (investeren!) en kansarme waterlichamen (doelverlaging!)

Systeemanalyse en –begrip

Doel:

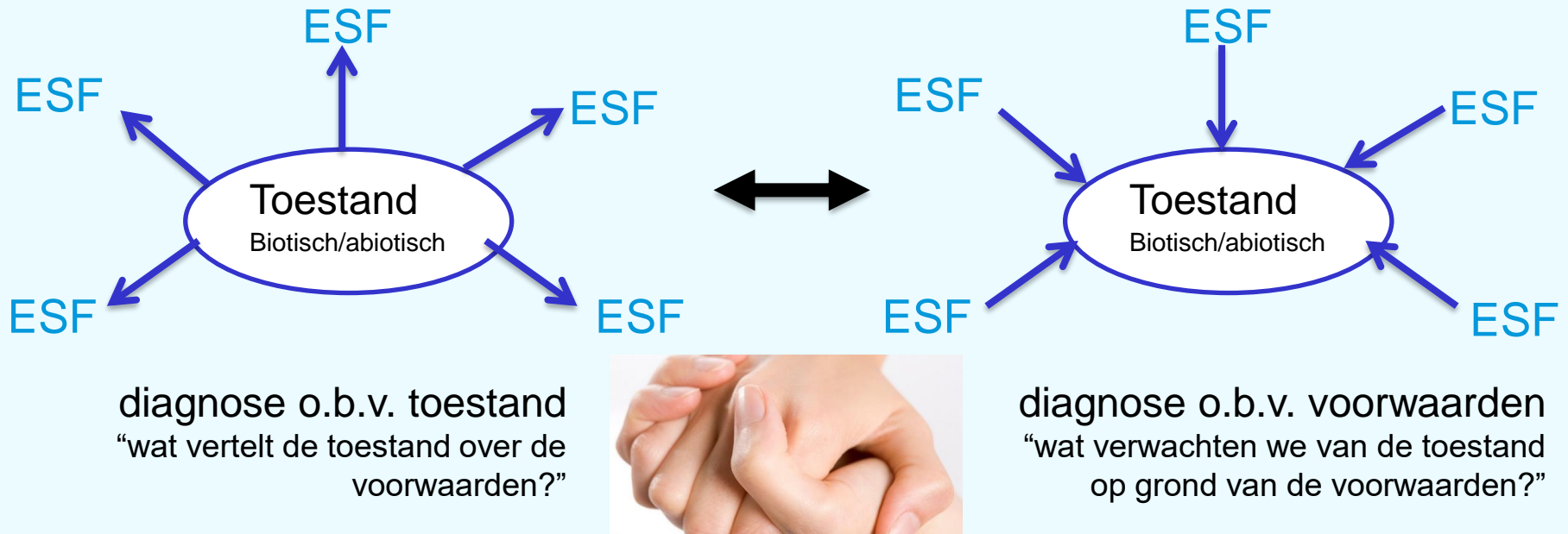
- die processen en factoren identificeren die de toestand bepalen
- maatregelen identificeren die op deze processen en factoren ingrijpen

HOE doe je een systeemanalyse?

- Werkveld is continu in ontwikkeling
- Vele methoden, niks is ‘fout’
- Twee hoofdonderdelen: de toestand en de voorwaarden voor de toestand
- Recente ontwikkeling: 9 voorwaarden (Ecologische Sleutel Factoren of ESF's)

Onderscheid toestand en voorwaarden

- Vanuit de toestand (biotisch adhv soorten en abiotisch adhv stuurfactoren) naar de voorwaarden (ESF's) kijken
- Vanuit de voorwaarden (ESF's) naar de toestand kijken
- Tweerichtingsverkeer is cruciaal, is de essentie van systeemanalyse!

Continue ontwikkeling

Vele tools voor toestandsanalyse:

- Vanuit planten (AqMaD), diatomeeën (AqDiD), macrofauna, vissen (o.a. HGI modellen)
- Statistische analyses van biotische en abiotische gegevens (tijdreeksanalyses, ordinaties etc.)
- Diverse ontwikkelingen

Ecologische Sleutel Factoren:

- Vele relaties met bijvoorbeeld 5- en 6S model
- Work in progress:
 - 1,2,3 ongeveer klaar
 - Aan 4 en 8 wordt gewerkt (zie later vandaag)
 - Anderen in voorbereiding
- Met 1,2,3 kun je al veel! (zie verder). Niet wachten!!!

Enkele randvoorwaarden voor goede systeemanalyse

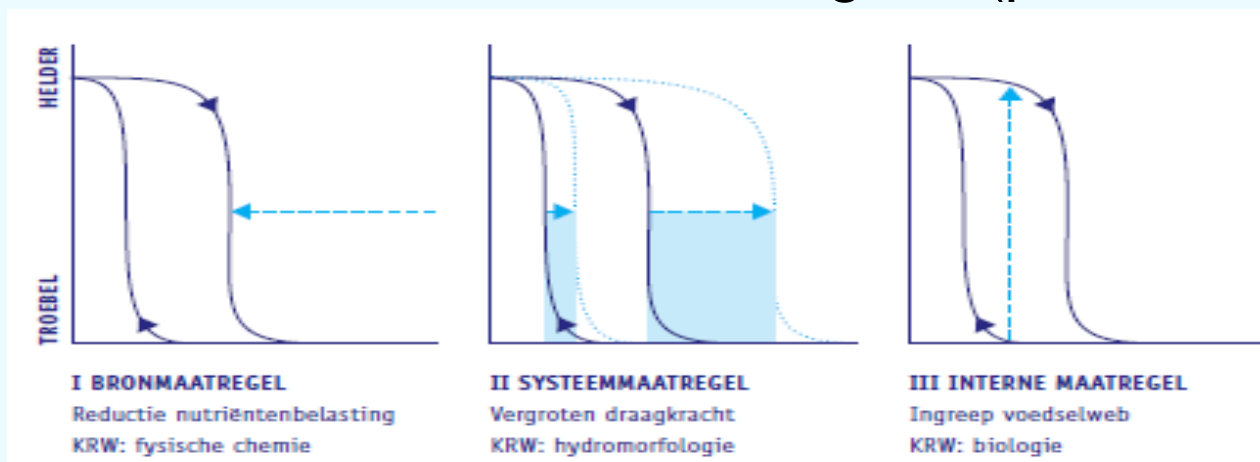
- Genoeg data van voldoende kwaliteit
 - Chemisch, biologisch/ecologisch, **hydrologisch**
- Logische hydrologische eenheden
 - Watersysteem <-> waterlichaam

Dit zijn twee onderwerpen voor workshops vanmiddag

Met de ESF's kun je al snel veel!

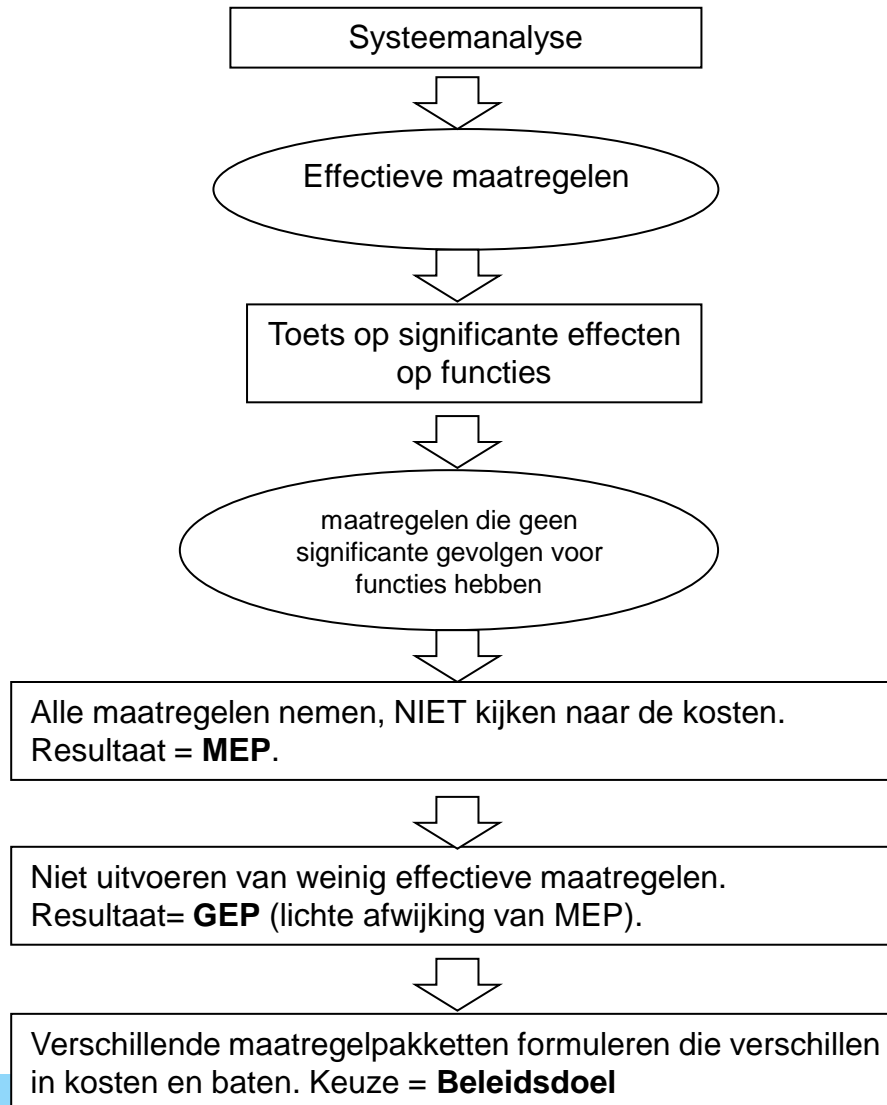
Bijvoorbeeld:

- Maak per watersysteem een water en stoffenbalans
- Bepaal de belastingen via de diverse bronnen
- Bepaal kritische belastingen met PCLake of PCDitch
- Identificeer effectieve maatregelen(pakketten):

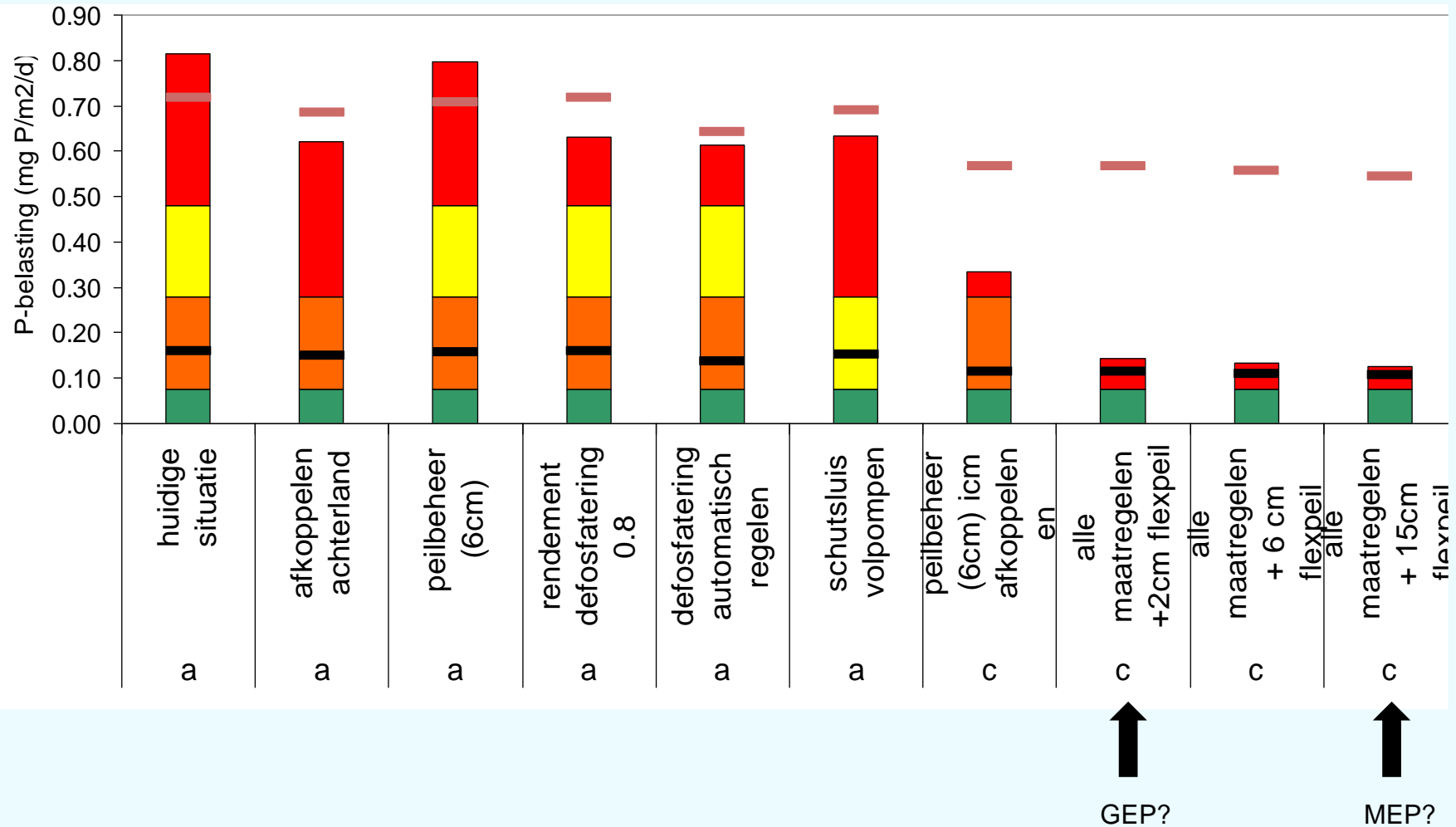

Afleiden van maatregelen uit de systeemanalyse is een workshop onderwerp vanmiddag!

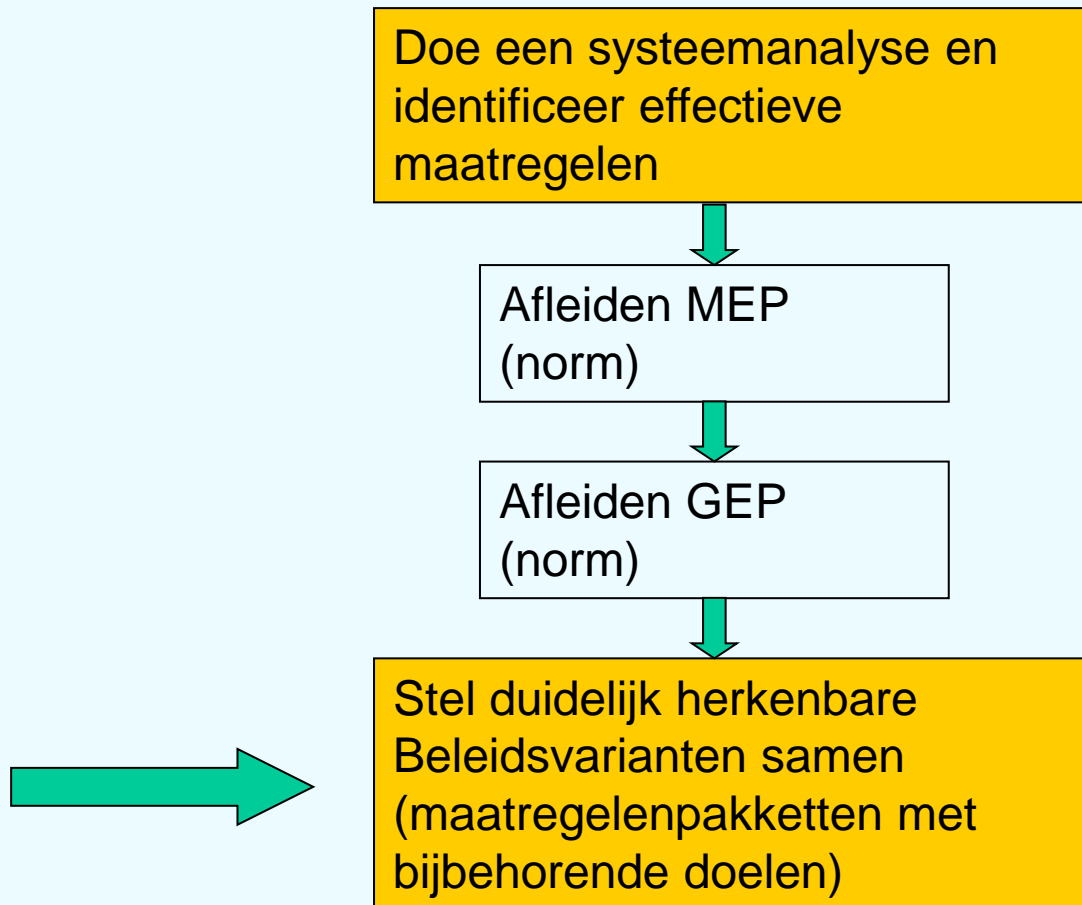
De methode in een notendop

Voorbeeld MEP/GEP: Kralingse Plas

4. Input voor maatschappelijke afweging genereren (Beleidsvarianten)

4. Input voor maatschappelijke afweging genereren (Beleidsvarianten)

Ons pleidooi:

- Maatregelenpakket en doel zijn een Siamese tweeling, dus elke Beleidsvariant heeft zijn eigen doel!
- Kies Beleidsvarianten met een duidelijk zichtbaar, voor iedereen te herkennen doel
- Herkenbare doelen: zichtbaar verschillende ecologische toestanden
- Daar zijn er niet heel veel van!
- Vegetatietoestanden zijn bijvoorbeeld herkenbaar!

Voorbeeld voor meren en plassen

(a)

(b)

(c)

(d)

(e)

(f)

- a. troebel met algen
 - b. kroos
 - c. helder met woekerende planten
 - d. helder met kranswieren
 - e. verlanding met lelies
 - f. verlanding met krabbenscheer
- **Welke herkenbare toestanden we kunnen onderscheiden is ook onderwerp van een workshop vanmiddag!**

4. Methode levert input voor maatschappelijke afweging

- Werk per waterlichaam meerdere maatregelpakketten uit, met verschillende ecologische toestanden als resultaat
- Breng voor elk pakket kosten en baten in beeld

Functies/doelen	Troebel met algen	Helder met woekerende planten	Helder met kranswieren
Kosten			
Landbouw			
Woongenot			
Belevingswaarde			
Natuur			

- Vanuit waterlichaamniveau op vele manieren te aggregeren
- Leg de keuzes voor aan het bestuur

Stand van zaken en vervolg

- STOWA positief, RAO Rijn-West positief, jullie hopelijk ook
- I&M in beginsel positief over aanpassen/uitbreiden MEP-GEP Handreiking in 2016
- Bedoeling dat PEHM het proces begeleidt, met steun van STOWA en I&M
- Nog veel te doen en niet zo veel tijd

Periode	Duur	Actie
Jan. 2022		SGBP3 van start
Jan. 2020 – Dec. 2021	2 jaar	Bestuurlijke traject om maatschappelijke afwegingen te maken en SGBP3 vast te stellen
Jan. 2017 – Dec. 2019	3 jaar	Systeemanalyses uitvoeren, maatregelenpakketten en concept-doelen en Beleidsvarianten afleiden
Jan. 2015 – Dec. 2016	2 jaar	Draagvlak en methodiek optimalisatie

